
SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MIKOŁOWIE
ZA ROK 2019

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Struktura organizacyjna	5
Struktura zatrudnienia	6
Informacje ogólne	7
Budżet MOPS.....	8
Zakres zadań realizowanych przez MOPS w ramach ustawy o pomocy społecznej	9
Zadania własne gminy i zlecone z zakresu administracji rządowej	10
Zadania własne	11
Zasilek stały	11
Zasilek okresowy	11
Zasilek celowy	12
Sprawienie pogrzebu	13
Praca socjalna	13
Poradnictwo specjalistyczne	16
Pomoc w postaci posiłku	16
Schronienie	18
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	19
Dzienny Dom Pomocy	20
Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki	21
Domy Pomocy Społecznej	22
Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne	22
Powody przyznania pomocy	23
Struktura rodzin objętych pomocą/typy rodzin	24
Wspieranie rodziny	26
Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo-Specjalistyczna wraz z filią Świetlica Opiekuńczą.....	26

Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, alimentacyjne, „Dobry start”	27
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	32
Karta Dużej Rodziny	33
Program Gminy Mikołów „Liczna Rodzina”	34
Stypendia szkolne i zasiłki szkolne	35
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	36
Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020	37
Program Aktywności Lokalnej „Razem dla siebie”	37
Projekt „Postaw na rodzinę” w ramach RPO WSI. 2014-2020, Osi Priorytetowej IX. Włączenie społeczne dla Działania 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla Poddziałania: 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – ZIT	39
Projekt „Program wsparcia społeczności lokalnych” w ramach RPO WSI. 2014-2020, Osi Priorytetowej IX. Włączenie społeczne dla Działania 9.1 Aktywna integracja dla Poddziałania: 9.1.1 Wzmacnianie potencjału społeczno – zawodowego społeczności lokalnych – ZIT	40
Kooperacje 3D	40
Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej	42
Program Osłonowy „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” edycja 2019 r. „Niech moc będzie z Tobą”	42
Pozostałe zadania	43
Potrzeby	43

WSTĘP

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka i przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W niniejszym sprawozdaniu zostaną przedstawione zadania i działania realizowane na przestrzeni 2019 roku przez tutejszy Ośrodek Pomocy. Na funkcjonowanie pomocy społecznej wpływ miała sytuacja na rynku pracy, wprowadzone rozwiązania prawne m.in. Program 300+, regulacje w zakresie ochrony danych osobowych RODO. Ośrodek dołożył wszelkich starań, aby zapewnić możliwie najwyższą jakość świadczonych usług, sprostać wyzwaniom związanym z wypłatą świadczeń, w szczególności 500+, 300+. Wsparcie mieszkańców Gminy Mikołów w rozwiązywaniu ich problemów możliwe jest dzięki kompleksowej współpracy z podmiotami zewnętrznymi, jakimi i organizacjami pozarządowymi. W roku 2019 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie realizował zadania wynikające m.in. z następujących ustaw:

- pomocy społecznej,
- wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ochronie zdrowia psychicznego,
- zatrudnieniu socjalnym,
- świadczeniach rodzinnych,
- promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- przeciwdziałaniu narkomanii,
- działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- systemie ubezpieczeń społecznych,
- finansach publicznych,
- postępowaniu egzekucyjnym w administracji,
- rachunkowości,
- prawie zamówień publicznych,
- wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Karcie Dużej Rodziny,
- systemie oświaty.

Do zadań priorytetowych MOPS należą działania ukierunkowane na:

- 1) pomoc rodzinie w trudnościach materialnych w szczególności poprzez pomoc rzeczową i materialną,
- 2) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- 3) tworzenie alternatywnych form działania oraz programów dożywiania i wsparcia rzeczowego oraz usługowego, kierowanego do dzieci wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym,
- 4) realizacja działań mających na celu utrzymanie dziecka w rodzinie biologicznej,
- 5) aktywizowanie osób bezrobotnych poprzez realizację projektów finansowanych ze środków zewnętrznych.

Ośrodek wspierając osoby i rodziny w trudnych sytuacjach życiowych z jednej strony dąży do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego, z drugiej stosuje zasadę pomocniczości nakierowaną na wykorzystanie zasobów rodziny, jej potencjału i aktywności. MOPS jest instytucją polityki społecznej państwa.

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie na realizację świadczeń wydatkował ogółem kwotę **44.888.345,49 zł**. W okresie sprawozdawczym w tut. Ośrodku przyjęto **14.170** wniosków, w tym w ramach pomocy społecznej **2.258**, świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych **11.912**. Przeprowadzono **2.352** wywiadów środowiskowych oraz wydano ogółem **4.732** decyzji, natomiast w ramach Programu 500 + i 300 + dokonano **10.002** wypłat.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie funkcjonuje na podstawie Statutu uchwalonego przez Radę Miejską Mikołowa Uchwałą Nr XVIII/426/2016 z dnia 16 kwietnia 2016 r. wraz ze zmianami oraz Regulaminu Organizacyjnego wprowadzonego przez Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie Zarządzeniem nr 29/2018 z dnia 17 grudnia 2018 roku. Zgodnie z postanowieniem Regulaminu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie jest samorządową jednostką budżetową, podlegającą bezpośrednio Burmistrzowi Mikołowa. Regulamin organizacyjny określa strukturę organizacyjną i podział zadań w MOPS Mikołów. Ośrodek wykonuje zadania własne i zlecone Gminy Mikołów, a także zadania z zakresu administracji rządowej z szeroko pojętej pomocy społecznej i pomocy rodzinie na podstawie obowiązujących przepisów prawa. MOPS zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zadania Ośrodka w 2019 roku realizowane były przez następujące komórki organizacyjne:

1. Dział Pomocy Środowiskowej:

- Zespół Pomocy Środowiskowej
- Zespół ds. Świadczeń Pomocy Środowiskowej
- Zespół ds. Osób Starszych i Niepełnosprawnych
- Zespół ds. Procedury Niebieskiej Karty

2. Zespół Funduszy Zewnętrznych

3. Dział Księgowości

4. Zespół ds. Rodziny i Asystentów Rodziny

5. Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych:

- Zespół ds. Świadczeń Rodzinnych i Wychowawczych
 - Zespół ds. Świadczeń Alimentacyjnych
6. Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo – Specjalistyczna
 - Filia Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlica Opiekuńcza
 7. Sekretariat
 8. Punkt Kancelaryjny
 9. Zespół ds. Organizacji i Spraw Pracowniczych
 10. Stanowisko ds. Obsługi Informatyczno – Technicznej i Analiz
 11. Zespół Specjalistów

STRUKTURA ZATRUDNIENIA

Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mikołowie kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Kierownik, zastępuje Zastępca Kierownika.

Komórkami Organizacyjnymi Ośrodka kierują:

Działami – Kierownicy Działów

Działem Księgowości – Główny Księgowy

Placówką Wsparcia Dziennego oraz filią – Kierownik Placówki Wsparcia Dziennego.

W celu realizacji swoich zadań Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie zatrudnia wykwalifikowanych pracowników, spełniających kryteria danego stanowiska. Częste zmiany w ustawodawstwie oraz przejmowanie nowych zadań do realizacji wymagają ciągłego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników, co wiąże się z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr. Tematyka odbytych szkoleń, w których brali udział pracownicy była zróżnicowana, dotyczyła problemów związanych z realizacją zadań przez Ośrodek, poszerzyła wiedzę pracowników m.in. w następujących obszarach: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, stypendiów i zasiłków szkolnych, procedur administracyjnych, zamówień publicznych, prawa pracy, ochrony danych osobowych, przemocy w rodzinie.

Pracownicy korzystali również z oferty Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego, biorąc udział w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach i konferencjach dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej.

Tabela 1. Zatrudnienie w MOPS Mikołów na koniec 2019 roku

Struktura zatrudnienia w MOPS	Liczba osób
Ogółem	57
Kierownik Ośrodka	1
Zastępca Kierownika Kierownik Placówki Wsparcia Dziennego	1
Główny Księgowy	1
Kierownicy Komórek Organizacyjnych	2
Pracownicy socjalni ogółem, w tym:	17
Specjalista pracy socjalnej	7
Starszy pracownik socjalny	10
Asystenci rodzinni	4
Pozostali pracownicy	31

Opracowanie własne

Właściwa struktura zasobów kadrowych ośrodka pomocy wpływa na skuteczną realizację nałożonych na jednostkę zadań.

INFORMACJE OGÓLNE

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPS zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Celem działań realizowanych przez MOPS jest udzielanie osobom i rodzinom wsparcia, umożliwiającego przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych. Świadczenia obligatoryjne przyznawane są zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej. Natomiast świadczenia fakultatywne powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej. W tym celu przeprowadzany jest wywiad środowiskowy i stosowana jest zasada indywidualizacji. Oprócz podstawowych potrzeb egzystencjalnych pomoc społeczna poprzez świadczenia rzeczowe i finansowe zaspokaja potrzeby w zakresie opieki, wychowania, integracji i przystosowania, ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej obowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Zasada ta jest dopełnieniem zasady pomocniczości państwa wobec obywatela.

Ośrodek w celu realizacji zadań i skutecznej obsługi klienta efektywnie wykorzystywał narzędzia informatyczne, w tym takie jak: E-PUAP, EMPATIA, SEKAP, system bankowości elektronicznej, co szczególnie ułatwiło obsługę Programów 300+ i 500+. Stale korzystano z aplikacji dziedzinowych i inwestowano w zakupy sprzętu informatycznego.

BUDŻET MOPS ZA 2019 ROK

Rozdział	Nazwa	Wydatki
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	263.511,32
85202	Domy Pomocy Społecznej	1.214.454,73
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	12.396,81
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz uczestniczące w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej	67.936,28
85214	Zasilki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	1.022.174,17
85216	Zasilki stałe	595.551,01
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	2.766.250,94
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1.100.484,80
85230	Pomoc w zakresie dożywiania	52.970,40
85295	Pozostała działalność	22.368,16
85334	Pomoc dla repatriantów	8.208,10
85415	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	37.780,34
85501	Świadczenia wychowawcze	33.542.551,92
85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	8.983.202,53
85503	Karta Dużej Rodziny	2.472,73
85504	Wspieranie rodziny	2.983.978,16
85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasilki dla opiekunów	25.696,44
	RAZEM	52.701.988,84

ZAKRES ZADAŃ REALIZOWANYCH PRZEZ MOPS W RAMACH USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom, rodzinom, które spełniają jednocześnie dwie przesłanki wymienione w ustawie o pomocy społecznej, tj.: dochód osoby/rodziny nieprzekraczający kryterium dochodowego oraz występowanie, co najmniej jednej z dysfunkcji zaburzających funkcjonowanie rodziny, z powodu których udziela się pomocy społecznej. Świadczeniami pieniężnymi są m.in.: - zasiłek stały, okresowy; - zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy; - zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie; - wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Kryterium dochodowe obowiązujące w 2019 roku wynosiło odpowiednio:

- dla osoby w rodzinie – 528 zł.
- dla osoby samotnie gospodarującej - 701 zł.

Świadczenie pieniężne winno być adekwatne do przedstawianych potrzeb klienta, dać możliwość ich zaspokojenia uwzględniając posiadane przez pomoc społeczną środki i motywować do własnej aktywności na rzecz wyjścia z trudnej sytuacji.

Dysfunkcje powodujące konieczność wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej to w szczególności: ubóstwo; sieroctwo; bezdomność; bezrobocie; niepełnosprawność; długotrwała lub ciężka choroba; przemoc w rodzinie; potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi; potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności; bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizm lub narkomania; zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa; klęska żywiołowa lub ekologiczna.

W myśl zapisów ustawy o pomocy społecznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznana pomoc na zasadach zwrotnych lub pomoc formie specjalnego zasiłku celowego.

Pomocą niepieniężną są wszystkie te świadczenia pomocy społecznej, których osoba, rodzina wspierana nie otrzymuje w formie pieniężnej. Do powyższych form pomocy zalicza się: - pracę socjalną; - bilet kredytowany; - składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne; - pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie; - sprawienie pogrzebu; - poradnictwo specjalistyczne; - interwencję kryzysową; - schronienie; - posiłek; - niezbędne ubranie; - usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy; - specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz ośrodkach wsparcia; - mieszkania chronione; - pobyt i usługi w domu pomocy społecznej; - pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, - pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w tym w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

W roku 2019 wsparciem w ramach pomocy społecznej objęto **543** rodziny, **946** osób w tych rodzinach. Świadczenia przyznawane były w ramach zadań zleconych jak i zadań własnych.

ZADANIA WŁASNE GMINY I ZLECONE Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ

Zadania własne gminy zostały podzielone przez ustawodawcę na zadania o charakterze obowiązkowym i nieobowiązkowym.

Zadania własne gminy obowiązkowe: - opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych; - sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej; - udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym; - przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, zasiłków celowych; - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego; - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego; - praca socjalna; - organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi; - prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych; - dożywianie dzieci; - sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym; - kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu; - pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; - sporządzanie sprawozdawczości; - utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników; - przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych; - opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zadania gminy o charakterze nieobowiązkowym realizowane są stosownie do posiadanych możliwości finansowych Ośrodka. Do zadań o charakterze nieobowiązkowym należą: - przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych; - przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze; - prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki; - opracowanie i realizacja projektów socjalnych; - podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych; - współpraca z powiatowym urzędem pracy, realizacja Programu Aktywizacja i Integracja.

Zadania zleczone gminie z zakresu administracji rządowej mają zróżnicowany charakter i kierowane są do różnych grup społecznych, należą do nich: - organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi; - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną; - prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi; - realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia; - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, udzielenie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom; - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

ZADANIA WŁASNE

ZASILEK STAŁY

Zasilek stały jest świadczeniem pieniężnym, przysługującym osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, spełniającym kryterium dochodowe ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 2. Zadania własne gminy – zasiłki stałe w roku 2019

Zasiłki stałe	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń ogółem	Liczba świadczeń
Ogółem, w tym:	113	595 551	1 101
osoby samotnie gospodarujące	97	557 272	980
osoby pozostające w rodzinie	16	38 279	121

Opracowanie własne

ZASILEK OKRESOWY

Zasilek okresowy to świadczenie pieniężne przysługujące w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Świadczenie to uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Zasilek przyznawany jest osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od obowiązującego kryterium dochodowego. Zasilek ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnej lub osoby w rodzinie.

Tabela 3. Zadania własne gminy – zasiłki okresowe w 2019 roku

Zasiłki okresowe	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń ogółem	Liczba świadczeń
Ogółem	291	345 484	1 307
w tym przyznane z powodu:			
bezrobocia	87	100 678	319
długotrwałej choroby	104	96 944	346
niepełnosprawności	89	41 208	360

możliwości utrzymania lub nabyci uprawnień do świadczenia z innych systemów zabezpieczenia społecznego	1	741	2
inne niż wyżej wymienione	106	105 913	280

Opracowanie własne

ZASILEK CELOWY

Zasilek celowy to świadczenie pieniężne przyznawane w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu oraz kosztów pogrzebu. Zasilek przyznawany jest zawsze na określony cel. Przedmiotowe świadczenia ma charakter pomocy doraźnej nieprzyznawanej na pokrycie pełnych comiesięcznych kosztów utrzymania osoby zgłaszającej się o pomoc.

Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, bądź klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tego rodzaju przypadkach świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. Specjalne zasady przyznania tego świadczenia uzależniono od zdarzeń, które powodują nagle, niespodziewane straty.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających określone w ustawie kryterium dochodowe może być przyznany **specjalny zasiłek celowy**, który nie podlega zwrotowi, jak również zasiłek okresowy, celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

Tabela 4. Zadania własne gminy – zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe w 2019 r.

Zasiłki celowe i zasiłki specjalne celowe	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Ogółem	356	454 459	x
w tym: zasiłki specjalne celowe	124	105 280	287

Opracowanie własne

Tabela 4a. Zadania własne gminy – zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego w 2019 roku

	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń
Ogółem	7	44 287

Opracowanie własne

SPRAWIENIE POGRZEBU

Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez Gminę na podstawie Uchwały Nr LI/1057/2010 Rady Miejskiej w Mikołowie z dnia 26.10.2010 r. zgodnie z wyznaniem zmarłego. MOPS zlecał sprawienie pogrzebu osoby zmarłej, w przypadku braku najbliższej rodziny osoby zmarłej lub jeżeli jej małżonek, zstępni, wstępni nie mają możliwości zorganizowania pochówku. W 2019 roku na podstawie umowy o realizowanie usług pogrzebowych Zakład Pogrzebowy Noglik & Kegler z siedzibą w Mikołowie przy ulicy Okrzei 27 dokonywał pochówku zmarłych. Świadczenie pogrzebu jest świadczeniem niepieniężnym.

Tabela 5. Zadania własne gminy – sprawienie pogrzebu w 2019 roku

Sprawienie pogrzebu	Liczba osób, którym sprawiono pogrzeb	Kwota świadczeń
x	9	27 000

Opracowanie własne

PRACA SOCJALNA

Najważniejszym zadaniem w pomocy środowiskowej jest praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi, która jest obowiązkowym zadaniem własnym Gminy. Udzielana jest bez względu na kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego stworzenie szczegółowej diagnozy w celu opracowania planu pomocy osobie/rodzinie. W trakcie wywiadu środowiskowego pracownik socjalny ustala z zainteresowanym formy oraz zakres pomocy, a także sposób ich realizacji. Pracownicy socjalni realizują ideę pracy socjalnej między innymi poprzez kontrakty socjalne. Zawarcie kontraktu poprzedzone jest dogłębną analizą sytuacji rodziny, diagnozą dominujących problemów oraz zasobów finansowych umożliwiających przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni współpracują z działającymi w Gminie instytucjami, organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi. Pracownicy socjalni wraz z innymi jednostkami, organizacjami, w tym pozarządowymi współtworzą politykę pomocy społecznej w Gminie. Praca socjalna jest działalnością zawodową opartą na relacji pracownika socjalnego z klientem.

Pracownicy socjalni rozwijają realizowane już metody pracy oraz podejmują nowe zadania, tj.:

- współpracują ze specjalistami np. psychologiem, psychiatrą, prawnikiem, asystentami rodziny w celu realizacji długofalowego planu pomocy,
- współpracują z Policją, w ramach której odbywają się cykliczne spotkania grup roboczych w ramach procedury „Niebieska Karta”,
- nawiązują kontakt, współpracę z przedstawicielami szkół, przedszkoli, żłobka, poradni psychologiczno – pedagogicznej skierowaną głównie na zaspokojenie potrzeb dzieci,

- przekazują informacje do Sądu Rodzinnego na temat rodzin, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze,
- wnioskuje o wydanie zarządzeń opiekuńczo – wychowawczych, współpracują z kuratorami na rzecz klientów,
- współpracują z administratorami lokali mieszkalnych w celu wsparcia klientów,
- utrzymują stałą współpracę z przychodniami, szpitalami, mającą na celu zaspokojenie niezbędnych potrzeb klientów i udzielenie im odpowiedniego wsparcia,
- biorą udział w działaniach dotyczących zdarzeń losowych i klęsk żywiołowych,
- przeprowadzają wywiady środowiskowe na zlecenie sądów, zewnętrznych instytucji,
- przeprowadzają wywiady w związku z ubieganiem się osób np. o świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy,
- współpracują z koordynatorem usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych,
- typują rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej do objęcia usługami asystenta rodziny,
- współrealizują Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa FEAD 2014 – 2020,
- rozpoznają sytuację rodzin pod kątem występowania problemu uzależnień.

Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądanych zmian, modyfikację sposobu funkcjonowania osoby i jej otoczenia oraz wspieranie w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Praca z indywidualnym przypadkiem oznacza bezpośrednie oddziaływanie pracownika socjalnego na osobę i rodzinę w celu mobilizacji jej zasobów oraz pomoc, przy aktywnym uczestnictwie osoby, w rozwiązaniu trudnej sytuacji życiowej.

Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, to umowa zawarta pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą, rodziną w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 6. Zadania własne gminy – praca socjalna w 2019 roku

Praca socjalna	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	435	761

Opracowanie własne

Tabela 6a. Zawarte kontrakty socjalne w 2019 roku

Liczba kontraktów	Liczba osób objęta kontraktami
27	27

Opracowanie własne

Praca socjalna realizowana na rzecz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych:

- podejmowanie działań nakierowanych na aktywizację społeczną osób starszych, chorych i niepełnosprawnych.
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, organizacjami społecznymi oraz pozarządowymi w zakresie realizowania pomocy osobom niepełnosprawnym i mieszkającym samotnie, których członkowie rodziny pozostawili bez wsparcia,
- powiadamianie Sądu Rodzinnego o zagrożeniu życia i zdrowia osób, niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub niewyrażaniu zgody na leczenie szpitalne, których stan zdrowia uniemożliwiał samodzielne funkcjonowanie w środowisku.
- przeprowadzanie postępowań administracyjnych, kompletowanie dokumentów osób wnioskujących o skierowanie do Dziennego Domu Pomocy w Mikołowie, wydawanie w tych sprawach decyzji administracyjnych,
- podejmowanie na wniosek Policji, pracowników służby zdrowia, środowiska lokalnego natychmiastowych interwencji pozostających w kompetencji pracownika socjalnego w zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb osób chorych i niepełnosprawnych,
- udzielanie wsparcia finansowego na zakup np.: żywności, leków, opału oraz innych zgłaszanych potrzeb.
- przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób samotnych i pozostających w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały wsparcia w formie usług opiekuńczych.
- rozeznawanie sytuacji osób i rodzin, na których ciąży obowiązek alimentacyjny względem osób korzystających ze wsparcia.
- przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów u pacjentów przyjętych do szpitali w trybie nagłym, a nieubezpieczonych w zakresie potwierdzenia prawa do korzystania ze świadczeń zdrowotnych, finansowanych ze środków publicznych, osobom nieposiadającym wskazanych uprawnień.
- wspieranie środowisk osób chorych i niepełnosprawnych, tworzenie sieci wsparcia.

Praca socjalna realizowana na rzecz rodzin wielodzietnych, niepełnych, rodzin przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego:

- przeprowadzanie postępowań administracyjnych na wniosek rodziców i opiekunów prawnych dzieci oraz z urzędu w celu opłacenia posiłku dzieciom uczęszczającym do szkół, przedszkoli i żłobka.
- podejmowanie działań w zakresie dokonywania analizy sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- wnioskowanie o przydzielenie asystenta rodziny działającego na rzecz dziecka i rodziny, opracowywanie wraz z asystentem wspólnego planu pracy z rodziną i współpraca z asystentem rodziny,
- informowanie rodziców i opiekunów prawnych dzieci o możliwości skorzystania z kolonii i półkolonii organizowanych przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kuratorium Oświaty w Katowicach, placówkę wsparcia.
- wsparcie finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, m.in. w zakresie: żywności, opału, leków, wydatków mieszkaniowych, odzieży, obuwia.
- kierowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny i wydanie zarządzeń wobec małoletnich dzieci.
- realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy i procedury Niebieskiej Karty.

- współpraca z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, nauczycielami, wychowawcami placówki wsparcia,
- wnioskowanie o uczestnictwo w zajęciach Centrum Integracji Społecznej działającego w Mikołowie, osób wykluczonych celem przywrócenia ich na rynek pracy i integrację ze społeczeństwem,
- zobowiązywanie członków rodzin, w których stwierdzono istnienie problemu alkoholowego, do podjęcia współpracy w zakresie jego rozwiązania oraz kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- motywowanie do przyjęcia aktywnej postawy w kierunku znalezienia zatrudnienia,
- współpraca z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie.

PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

MOPS kieruje do wsparcia indywidualnego osoby, rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej lub wykazujące potrzebę wsparcia w rozwiązaniu swoich problemów. Wsparcia takiego udziela się bez względu na posiadany dochód. W ramach powyższego klientom udzielano porad prawnych w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Świadczenie to jest świadczeniem niepieniężnym.

Nasz Ośrodek świadczy również poradnictwo psychologiczne dla klientów borykających się m.in. z problemami życia codziennego, opiekuńczo – wychowawczymi. Psycholog udziela porad i wsparcia stacjonarnie, w siedzibie Ośrodka, jak również w razie potrzeby wyjazdowo – w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej wsparcia.

Tabela 7. Poradnictwo specjalistyczne w 2019 roku

Poradnictwo specjalistyczne	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pomoc udzielana w postaci poradnictwa specjalistycznego	97	184

Opracowanie własne

POMOC W POSTACI POSILKU

Pomoc w postaci zapewnienia posiłku przysługuje osobom, które własnym staraniem nie są go w stanie zapewnić. Brak możliwości zapewnienia może być podyktowany stanem zdrowia, brakiem miejsca do przygotowania posiłku, brakiem środków finansowych na zakup niezbędnych środków spożywczych umożliwiających przygotowanie ciepłego posiłku. Pomoc powyższa może być doraźna lub okresowa. Udzielana jest zarówno osobom dorosłym oraz dzieciom.

W ramach realizacji powyższego obowiązku dzieciom do czasu rozpoczęcia nauki w szkołach i uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej przyznawana jest pomoc w formie zakupu posiłku. Podstawą realizacji jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Uchwała nr 140 z dnia 15 października 2018 Program Rządowy "Posiłek w szkole i w domu"

na lata 2019 – 2023 oraz Uchwały Rady Miejskiej Mikołowa. Pomoc udzielana jest rodzinom, których kryterium dochodowe nie przekracza 150%.

Uchwałą nr II/20/2018 z dnia 27.11.2018 r. przyjęto wieloletni gminny "Program osłonowy w zakresie dożywiania" na lata 2019-2023. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, kiedy rodzina przekracza 150% kryterium dochodowego ustalonego w ustawie o pomocy społecznej a uczeń lub dziecko wyraża chęć jedzenia posiłku, dyrektor szkoły lub przedszkola występuje z informacją do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Udzielenie powyższej formy pomocy odbywa się bez wydania decyzji administracyjnej oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, pracownik socjalny ma obowiązek dokonać analizy dochodowej rodziny. Liczba dzieci i młodzieży, którym można przyznać pomoc na wskazanych zasadach, nie może przekroczyć 20% liczby dzieci i młodzieży dożywianych w szkołach i przedszkolach w stosunku do poprzedzającego miesiąca kalendarzowego na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

Tabela 8. Zadania własne gminy – posiłek do 150% kryterium dochodowego w roku 2019

Wyszczególnienie	ogółem	dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	osoby dorosłe
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	81	30	49	2
Koszt posiłku ogółem	23.017			
w tym:				
środki własne	12.343			
dotacja	10.674			

Opracowanie własne

Tabela 9. Zadania własne gminy – posiłek – Program osłonowy (środki własne gminy) w 2019 roku

Wyszczególnienie	ogółem	dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej
Liczba osób korzystająca z posiłków w ramach programu	6	0	6
Koszt posiłku ogółem	2.469		
w tym: szkoły	2.469		

Opracowanie własne

W ramach realizacji Programu dożywiania, świadczenia są wydawane w 23 placówkach prowadzących dożywianie, w tym 12 szkołach, 10 przedszkolach, 1 środowiskowym domu samopomocy.

Program obejmuje finansowanie posiłku dla osób umieszczonych w Środowiskowym Domu Samopomocy Św. Faustyna w Tychach na mocy Porozumienia zawartego między Burmistrzem Mikołowa a Prezydentem Miasta Tychy oraz Kierownikiem MOPS Mikołów a Dyrektorem ŚDS Tychy.

4.2.3. Schronienie

Udzielanie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych albo schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Pomoc ta zabezpiecza podstawowe potrzeby człowieka. Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Obowiązek udzielania pomocy w formie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym spoczywa na gminie i należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Według obowiązujących przepisów w schronisku dla osób bezdomnych zapewnia się osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie, oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi zapewnia osobom bezdomnym, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki, zakład opiekuńczo – leczniczy, zakład pielęgnacyjno – opiekuńczy, tymczasowe schronienie wraz z usługami opiekuńczymi oraz usługami ukierunkowanymi na wzmacnianie aktywności społecznej, w miarę możliwości wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Natomiast noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym, świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia. W odniesieniu do pomocy w formie schronienia udzielanej w schronisku istnieje konieczność przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Przyznanie pomocy w formie tymczasowego schronienia w noclegowni nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie, udzielał wsparcia finansowego osobom bezdomnym w formie zasiłków stałych, okresowych i celowych, w szczególności na zakup żywności, leków, obuwia, odzieży.

W okresie jesienno-zimowym miejsca pobytu bezdomnych patrolowane są przez pracowników socjalnych oraz funkcjonariuszy Policji bądź Straży Miejskiej.

W Mikołowie nie funkcjonuje żadna placówka, w której można udzielić schronienia osobom bezdomnym.

W roku 2018 i 2019 w wyniku rozstrzygnięcia postępowania o zamówienie publiczne prowadzonego w trybie pisemnego przetargu nieograniczonego przeprowadzonego w oparciu o ustawę Prawo zamówień publicznych, umowę na świadczenie usług schronienia wraz

z wyżywieniem i zapewnienie niezbędnych warunków socjalnych dla bezdomnych Gminy Mikołów zawarto z Centrum Pomocy Potrzebującym Schronisko „ARKA” z siedzibą w Będzinie. Osoby bezdomne wymagające pomocy w formie schronienia były kierowane na podstawie skierowania do placówki w Będzinie, a do Dąbrowy Górniczej osoby niepełnosprawne, długotrwałe chore.

Tabela 10. Zadania własne gminy – schronienie w 2019 roku

Schronienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń
x	21	154 470

Opracowanie własne

USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi opiekuńcze przyznawane są osobom, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodował trwale lub okresowe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Usługi opiekuńcze mają na celu utrzymanie osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania, poprzez zapewnienie niezbędnej opieki.

Celem pomocy było zabezpieczenie codziennych potrzeb usługobiorcy, związanych z prawidłowym funkcjonowaniem w ich miejscu zamieszkania.

Podstawowe usługi opiekuńcze obejmują:

- pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych w szczególności zakupy, porządki bieżące, mycie okien, pranie, przygotowanie posiłków, dostarczanie posiłków, spożywanie posiłków, załatwianie potrzeb fizjologicznych, zmiana pościeli, przesłanie łóżka, palenie w piecu, przynoszenie węgla, wody, załatwianie spraw urzędowych, kontakt z lekarzem, realizacja recept,
- opiekę higieniczną,
- zalecaną przez lekarza pielęgnację,
- zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Wymiar i zakres usług opiekuńczych uzależniony jest od stanu zdrowia podopiecznego, sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze strony rodziny i środowiska. Zakres przyznanej pomocy jest na bieżąco monitorowany w celu dostosowania do zmieniających się potrzeb usługobiorców.

Zasady szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak i również tryb ich pobierania reguluje Uchwała Rady Miejskiej.

Na rok 2019 MOPS zawarł umowę z wykonawcą ANERI Sp. z o. o. na wykonywanie usług opiekuńczych dla podopiecznych na terenie Gminy Mikołów.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w myśl ustawy o pomocy społecznej należy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Usługi powyższe organizowano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22.09.2005r., w którym określono rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat.

W ramach powyższych usług świadczone były w szczególności:

- terapia czaszkowo – krzyżowa
- komunikacja alternatywna
- terapia ręki
- terapia sensoryczna
- kinezyterapia z elementami SI
- dogoterapia
- hipotertapia
- terapia pedagogiczna
- masaż
- asystent osoby niepełnosprawnej.

Tabela 11. Zadanie własne gminy – usługi opiekuńcze w 2019 roku

Usług opiekuńcze	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Ogółem	178	1 015 213	59 969

Opracowanie własne

Tabela 12. Zadanie zlecone gminy – usługi opiekuńcze w 2019 roku

Specjalistyczne usług opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Ogółem	10	85 272 77 963	1 428

Opracowanie własne

DZIENNY DOM POMOCY

Dzienny Dom Pomocy jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób samotnych lub osób w rodzinach, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina takiej pomocy nie może zapewnić.

W ramach realizacji powyższego zadania MOPS kieruje podopiecznych wymagających wsparcia do Dziennego Domu Pomocy wydając decyzje określające okres, zakres i zasady odpłatności za usługi. Wsparcie realizowane było na podstawie Uchwały Nr XLIV/891/2010 Rady Miejskiej Mikołowa w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia – Dziennym Domu Pomocy w Mikołowie.

W zakres usług świadczonych przez placówkę wchodzi: - korzystanie ze śniadania i obiadu; - zaspokojenie potrzeb bytowych poprzez zapewnienie bezpiecznego miejsca do wielogodzinnego przebywania i godnego spędzania czasu; - korzystanie z zajęć codziennych, mających na celu podnoszenie sprawności intelektualnej; - aktywizacja podopiecznego poprzez udział w terapii zajęciowej; - korzystanie z prasy codziennej; - korzystanie z radia i telewizji; - zaspokojenie potrzeb zdrowotnych w formie ogólnej terapii ruchowej, pomoc w kontaktach z placówkami służby zdrowia oraz innymi organizacjami

dysponującymi sprzętem rehabilitacyjnym; - realizacja innych usług w ramach pozyskanych środków, kadry terapeutycznej i bazy technicznej; - wydawanie posiłków dla osób wymagających pomocy opiekuna (bez pobytu); - korzystanie z jednego gorącego posiłku; - otrzymanie suchego prowiantu na wolne od pracy dni; - udostępnienie urządzeń do utrzymania higieny osobistej; świadczenie usług higienicznych (pranie).

Tabela 13. Zadanie własne gminy – usługi przyznane decyzją administracyjną w Dziennym Domu Pomocy w 2019 roku

	Liczba osób, którym przyznano świadczenie
Ogółem	280
usługi ze śniadaniem i obiadem	202
jeden gorący posiłek	78
pranie	33
prysznic	31

Opracowanie własne

WYPŁACANIE WYNAGRODZENIA ZA SPRAWOWANIE OPIEKI

Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez Gminę. Wysokość wynagrodzenia ustala Sąd, a przyznanie nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji. Wynagrodzenie nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Tabela 14. Zadania zlecone gminom - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki w 2019 roku

Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Ogółem	3	36	13 647

Opracowanie własne

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Dom pomocy społecznej jest to forma wsparcia dla osób, które wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Osoba kierowana jest do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, co wynika z zaświadczenia lekarskiego, zlokalizowanego w pierwszej kolejności jak najbliżej jej miejsca zamieszkania. Gmina wydaje decyzję o skierowaniu i odpłatności za pobyt w domu pomocy. Celem wsparcia jest zabezpieczenie i zaspokojenie potrzeb bytowych, w tym świadczenie usług opiekuńczych na rzecz mieszkańców domu. Pobyt w domu pomocy jest odpłatny. Odpłatność ustalana jest do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. W pierwszej kolejności koszty pobytu w placówce ponosi mieszkaniec domu, później małżonek, zstępni, wstępni i gmina. Wysokość odpłatności zależy od wysokości dochodu osoby skierowanej, wynosi ona nie więcej niż 70% dochodu.

Tabela 15. Odpłatność gminy za pobyt podopiecznych w domu pomocy społecznej w 2019 roku

Domy Pomocy Społecznej	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	47	1 214 455	460

Opracowanie własne

OPLACANIE SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE

Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych jest zadaniem zleconym gminy, na co otrzymuje dotację z budżetu państwa.

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, jest decyzja wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo. Decyzję wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Decyzja wydawana jest na okres 90 dni od daty złożenia wniosku przez świadczeniobiorcę lub od daty udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez świadczeniodawcę. W 2019 roku wydano 84 decyzje potwierdzające prawo do świadczeń, 4 odmowy potwierdzenia prawa.

Ponadto, Ośrodek opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z zapisami ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za osoby:

- pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej,
- objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej, - realizujące kontrakt socjalny,
- pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy,
- pobierające świadczenie pielęgnacyjne,
- pobierające zasiłek dla opiekuna.

Osoby podlegające powyższemu obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu nie mają innego tytułu do ubezpieczenia.

Tabela 16. Składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2019 roku opłacane za osoby pobierające zasiłek stały, osoby realizujące Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego w CIS Mikołów

Wyszczególnienie	Liczba świadczeniobiorców, za których opłacana jest składka zdrowotna	Koszt składek
Osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej	100	53.366
Osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej	43	14.571

Opracowanie własne

Tabela 16a. Składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2019 roku opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna

Wyszczególnienie	Liczba składek	Wydatki
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	26	1.451

Opracowanie własne

Tabela 16b. Składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2019 roku opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze

Wyszczególnienie	Liczba składek	Wydatki
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, z tego:	198	24.245
Świadczenia pielęgnacyjne	154	21.835
Specjalny zasiłek opiekuńczy	44	2.410

Opracowanie własne

POWODY PRYZNANIA POMOCY

Powody, których wystąpienie uzasadnia przyznanie pomocy społecznej osobom, rodzinom to w szczególności: - ubóstwo; - sieroctwo; - bezdomność; - bezrobocie; - niepełnosprawność; - długotrwała lub ciężka choroba; - przemoc w rodzinie; - potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; - bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; - trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; - alkoholizm lub narkomania; - zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa; - klęska żywiołowa lub ekologiczna .

Tabela 17. Powody przyznania pomocy w 2019 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	182	314
Bezdomność	24	24
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	34	164
Bezrobocie	118	244
Niepelnosprawność	219	353
Długotrwała lub ciężka choroba	371	522
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	126	290
Przemoc w rodzinie	12	32
Alkoholizm	35	45
Narkomania	2	4
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	8	11
Zdarzenie losowe	7	22

Opracowanie własne

STRUKTURA RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ / TYPY RODZIN

Tabela 18. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2019 roku

Typy rodzin objętych pomocą	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	607	1032
o liczbie osób 1	395	395
o liczbie osób 2	111	222
o liczbie osób 3	45	135
o liczbie osób 4	28	112
o liczbie osób 5	15	75
o liczbie osób 6 i więcej	13	93

w tym rodziny z dziećmi ogółem	112	425
o liczbie dzieci 1	43	110
o liczbie dzieci 2	41	152
o liczbie dzieci 3	14	67
o liczbie dzieci 4	6	35
o liczbie dzieci 5	4	26
o liczbie dzieci 6	2	16
o liczbie dzieci 7 i więcej	2	19
Rodziny niepełne ogółem	61	200
o liczbie dzieci 1	27	60
o liczbie dzieci 2	20	67
o liczbie dzieci 3	8	35
o liczbie dzieci 4 i więcej	6	38
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	210	279
o liczbie osób 1	156	156
o liczbie osób 2	44	88
o liczbie osób 3	6	18
o liczbie osób 4 i więcej	4	17

Opracowanie własne

Tabela 19. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą Ośrodka w 2019 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem	638	543	946
w tym świadczenia pieniężne	403	388	723
w tym świadczenia niepieniężne	302	258	436
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	10	10	27

Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	634	539	933
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	x	435	761
w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	64	83

Opracowanie własne

WSPIERANIE RODZINY

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Burmistrz Miasta Mikołowa wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej do realizacji zadania w postaci wspierania rodziny.

Realizując cele wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2019 r. zatrudniono 4 asystentów rodziny na podstawie stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej na szczeblu gminy realizowane jest w szczególności poprzez:

- analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego, przyczyn kryzysu w rodzinie,
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- dążenie do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Mikołów na lata 2017 – 2019 zostało szczegółowo opisane w Sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2019.

PLACÓWKĄ WSPARCIA DZIENNEGO ŚWIETLICA OPIEKUŃCZO - SPECJALISTYCZNA WRAZ Z FILIĄ ŚWIETLICĄ OPIEKUŃCZĄ

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką w placówce wsparcia dziennego. W Gminie Mikołów działa Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo Specjalistyczna mieszcząca się przy ulicy Konstytucji 3 Maja 38 oraz Filia Placówki Świetlica Opiekuńcza mieszcząca się przy ulicy Górnośląskiej 29. Placówki przy realizacji swoich zadań współpracują z rodzicami, opiekunami dziecka oraz innymi placówkami na terenie gminy, powiatu wspierając uczestników obu świetlic.

Szczegółowo wsparcie udzielane w obu placówkach zostało opisane w Sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2019.

ŚWIADCZENIA RODZINNE, OPIEKUŃCZE, WYCHOWAWCZE, ALIMENTACYJNE, „DOBRY START”

Świadczenia wychowawcze – program rodzina 500+

Celem świadczenia jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Z pewnymi ustawowymi wyjątkami, świadczenie przysługuje w wysokości 500 zł miesięcznie na każde drugie i kolejne dziecko w rodzinie, do ukończenia 18 roku życia. Przy czym jako pierwsze dziecko w rodzinie określa się jedyne lub najstarsze dziecko w rodzinie do ukończenia 18 roku życia. Na pierwsze dziecko w rodzinie świadczenie wychowawcze przysługiwało, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł lub 1.200zł, jeżeli w rodzinie było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności. Kryterium dochodowe obowiązywało do 30.06.2019 r., natomiast od 01.07.2019 r. świadczenie przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia bez dochodu. W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia wychowawczego ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego.

Świadczenia „Dobry start”

Świadczenie przysługuje w wysokości 300 zł: - rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych - raz w roku na dziecko; - osobom uczącym się - raz w roku.

Świadczenie dobry start przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia: - przez dziecko lub osobę uczącą się 20. roku życia; - przez dziecko lub osobę uczącą się 24. roku życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Świadczenie dobry start przysługuje także w przypadku: - ukończenia 20. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20. rok życia; - ukończenia 24. roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24. rok życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

W przypadku dziecka biorącego udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, świadczenie dobry start przysługuje nie wcześniej niż od roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7. rok życia.

W przypadku ubiegania się o świadczenie dobry start w związku z rozpoczęciem roku szkolnego 2019/2020:

- 1) na dziecko uczące się w szkole dla dorosłych lub w szkole policealnej,
- 2) przez osobę uczącą się, która uczy się w szkole dla dorosłych lub w szkole policealnej

W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia dobry start ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego świadczenia „Dobry start”.

Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne przysługują m.in. obywatelom polskim, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- 4) świadczenie rodzicielskie.

Zasiłek rodzinny

- na dzieci w wieku do 5 roku życia - 95,00 zł
- na dzieci powyżej 5 a do 18 roku życia - 124,00 zł
- na dzieci powyżej 18 a do 21 roku życia - 135,00 zł

wraz z dodatkami:

- z tytułu urodzenia dziecka – 1.000,00 zł
- z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400,00 zł
- z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 193,00 zł lub 273,00 zł
- z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 95,00 zł
- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka – 90,00 zł lub 110,00 zł
- z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 100,00 zł
- z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 69,00 zł lub 113,00 zł

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Zasiłek rodzinny przysługuje rodzinom, w których dochód na osobę nie przekracza 674 złotych lub 764 złotych (w rodzinie z dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności).

Świadczenia opiekuńcze

- **zasiłek pielęgnacyjny** – 184,42 zł/215,84 zł, jest przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- 1) niepełnosprawnemu dziecku;
- 2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

- **specjalny zasiłek opiekuńczy** – 620,00 zł

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2019 r. poz. 2086 i 2089) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
 - 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej
- w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764 zł.

- **świadczenie pielęgnacyjne** – 1.583,00 zł

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – 1.000,00 zł

Jednorazowa zapomoga przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł.

Świadczenie rodzicielskie – 1.000,00 zł

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- 1) 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 2) 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 3) 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 4) 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 5) 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Zasilek dla opiekuna

- przysługuje w wysokości 620,00 zł.

Zasilek dla opiekuna przysługuje osobom, które z dniem 1 lipca 2013 r. na skutek zmiany przepisów utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zasilek dla opiekuna z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, które złożyły wniosek o to świadczenie do dnia 15 września 2014 r. Prawo do tego świadczenia może być przyznane również po tym terminie - w kontynuacji świadczenia (jeśli orzeczenie o stopniu niepełnosprawności osoby nad którą jest sprawowana opieka było wydane czas określony).

Zasilek dla opiekuna przysługuje niezależnie od wysokości dochodów w rodzinie.

„Za życiem” - jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Wyplacane jest jednorazowo w wysokości 4.000zł.

Tabela 20. Świadczenia rodzinne w 2019 roku

Wyszczególnienie	Ogółem wydatki
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	2.468.850
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka – ujmowane w pozycji wyżej	71.644
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	255.000
Świadczenie pielęgnacyjne	1.404.637
Zasilek pielęgnacyjny	1.933.202

Specjalny zasiłek opiekuńczy	56.032
Zasiłek dla opiekuna	52.700
Świadczenie rodzicielskie	981.901
Jednorazowe świadczenie z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	20.000
Świadczenie wychowawcze	33.194.363
Koszty obsługi i wynagrodzeń świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	833.354,25

Opracowanie własne

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Działania podejmowane wobec dłużników są następstwem przyznania wierzycielom świadczeń z funduszu alimentacyjnego (kryterium dochodowe na osobę w rodzinie 725 zł do dnia 30.09.2019 r., od dnia 01.10.2019 r. 800 zł) i wtedy wszczynane są z urzędu (w tym też na wniosek innych organów właściwych wierzycieli). Takie działania mogą być również podejmowane na wniosek osoby, która nie jest z różnych powodów uprawniona do świadczeń, natomiast egzekucja alimentów wobec tej osoby jest bezskuteczna. Postępowania podejmowane wobec dłużników rozpoczynają się od przeprowadzenia z dłużnikiem wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika, a także stanu zdrowia oraz przyczyn niepłacenia alimentów. Od dłużnika odbierane jest oświadczenie majątkowe. Informacje uzyskane w trakcie wywiadu są przekazywane organowi prowadzącemu egzekucję (tj. komornikowi sądowemu). W przypadku, gdy dłużnik nie może wywiązać się ze swych zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, zobowiązuje się go do zarejestrowania się w Urzędzie Pracy wraz ze wskazaniem nie dłuższego niż 30-dniowy terminu na wykonanie tego zobowiązania. Gdy dłużnik uniemożliwi przeprowadzenie wywiadu, nie złoży oświadczenia majątkowego, odmówi podjęcia pracy lub nie rejestruje się w Urzędzie Pracy, wszczyna się postępowanie w sprawie uznania takiego dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, które kończy się wydaniem decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od alimentacji, bądź też umorzeniem postępowania, gdy dłużnik płaci zasądzone alimenty. Następnie, gdy decyzja o uznaniu za uchylającego się od alimentacji stanie się ostateczna, organ zobowiązany jest do skierowania do starosty wniosku o zatrzymanie dłużnikowi prawa jazdy oraz do złożenia do prokuratury wniosku o ściganie tego dłużnika za przestępstwo uporeczywej niealimentacji.

Tabela 21. Fundusz alimentacyjny w 2019 roku

Wyszczególnienie	Ogółem
Wyplacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego	965.376
Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego średnio w miesiącu	126

Opracowanie własne

PRZECIWDZIALANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Na terenie Gminy Mikołów działa powołany przez Burmistrza Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w skład którego wchodzi przedstawiciele MOPS, Policji, Oświaty, Służby Zdrowia, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Mikołowskiego Stowarzyszenia Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana”, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie, Sądu Rejonowego w Mikołowie. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209, poz. 1245) wydane na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi integrowanie i koordynowanie działań jednostek wchodzących w jego skład oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przede wszystkim poprzez: diagnozowanie problemu w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku; inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Zespół tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Każdorazowo w skład grupy roboczej powoływany jest pracownik socjalny, właściwy dzielnicowy oraz w zależności od potrzeb: przedstawiciel oświaty (wychowawca, psycholog lub pedagog szkolny), członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kurator, pracownik PCPR, przedstawiciel Stowarzyszenia „Zmiana”, jak również jeśli w rodzinie jest świadczona usługa asystenta rodziny to wykonujący usługę asystent rodziny. Ponadto w rodzinach gdzie jest świadczona pomoc w formie usług opiekuńczych również członkiem grupy roboczej jest osoba wykonująca usługi opiekuńcze czy też lekarz rodzinny.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia MOPS w Mikołowie. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się regularnie, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. W roku 2019 odbyły się łącznie 4 posiedzenia. Z kolei członkowie grup roboczych spotykają się w terminach wynikających z bieżących potrzeb rodzin objętych procedurą, jednak też nie rzadziej niż co 3 miesiące.

Tabela 22. Działania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2019 roku

Wyszczególnienie	ogółem
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	4
Liczba „Niebieskich Kart –A”, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu	90
Liczba rodzin, objętych pomocą grup roboczych	109
Liczba rodzin, w których zamknięto procedurę „Niebieskie Karty”	53

Opracowanie własne

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Mikołów na lata 2017 –2020 został szczegółowo opisany w sprawozdaniu z jego realizacji za rok 2019.

KARTA DUŻEJ RODZINY

Do realizacji programu dla rodzin wielodzietnych Burmistrz Mikołowa wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Program ma charakter ogólnokrajowy, adresowany jest do członków rodzin wielodzietnych bez względu na ich miejsce zamieszkania.

Przez rodzinę wielodzietną rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

- w wieku do ukończenia 18. roku życia;
- w wieku do ukończenia 25. roku życia – w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej;
- bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Do korzystania z programu są uprawnieni członkowie rodziny wielodzietnej:

- **rodzic (rodzice)** – przez którego rozumie się także rodzica (rodziców) zastępczych lub osobę (osoby) prowadzącą rodzinny dom dziecka;
- **małżonek rodzica;**
- **dziecko** – przez które rozumie się także dziecko, nad którym rodzic sprawuje rodzinną pieczę zastępczą, oraz osobę, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Karta oferuje system zniżek i uprawnień. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, usługowej, sportowej, edukacyjnej w całym kraju. Karta wydawana jest bezpłatnie. Od 01.01.2018 r. posiadacze Karty mogą korzystać z niej na nośnikach

mobilnych. Od 01.01.2019 r. KDR przysługuje rodzicom, którzy w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku.

Tabela 23. Karta dużej rodziny w 2019 roku

Lp.	Wyszczególnienie	ogółem
1.	Wnioski rodzin wielodzietnych o przyznanie KDR wprowadzone do systemu RI KDR	341
2.	w tym liczba wniosków o przyznanie KDR złożonych po raz pierwszy przez rodzinę wielodzietną	75
3.	Liczba decyzji administracyjnych o odmowie przyznania KDR dla wszystkich osób wskazanych we wniosku	0
4.	Liczba przyznanych KDR	864
5.	Liczba rodziców/małżonków, którym wydano kartę	574
6.	Liczba dzieci, którym wydano kartę	290
7.	Liczba wydanych KDR	864

Opracowanie własne

PROGRAM GMINY MIKOŁÓW „LICZNA RODZINA”

„Liczna Rodzina” to samorządowy program, przyznający uprawnienia i ulgi rodzinom wielodzietnym, zamieszkującym na terenie Gminy Mikołów posiadających Kartę Dużej Rodziny.

Celem programu jest:

- wspieranie rodzin wielodzietnych i poprawa warunków ich życia,
- zwiększenie szans rozwojowych dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach wielodzietnych,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku rodziny, zwłaszcza rodziny wielodzietnej,
- promocja rodzin wielodzietnych i wzmacnianie działań na rzecz wspierania ich kondycji,
- ułatwianie rodzinom wielodzietnym dostępu do kultury, sportu i rekreacji oraz do innych dóbr i usług na preferencyjnych warunkach.

Potwierdzeniem uczestnictwa w programie, a tym samym możliwości korzystania z uprawnień i ulg w ramach programu jest posiadanie Karty Dużej Rodziny.

STYPENDIA SZKOLNE I ZASILKI SZKOLNE

Ośrodek realizuje zadania związane z wypłatą stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego.

Stypendium szkolne przysługuje uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, wychowankom ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych (do czasu ukończenia nauki), słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia – jeśli spełnione jest kryterium dochodowe, a w szczególności gdy w rodzinie występuje:

bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm, narkomania, niepełna rodzina, zdarzenie losowe.

Kryterium dochodowe na 1 osobę w rodzinie wynosi 528 zł.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, bez względu na wysokość dochodu w rodzinie. Zdarzeniem losowym jest np. śmierć rodzica ucznia lub członka jego rodziny, nagła choroba ucznia lub członka jego rodziny, pożar, powódź, klęska żywiołowa. O zasiłek szkolny można się ubiegać w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie zasiłku. Maksymalna wysokość zasiłku to jednorazowa kwota do 620 zł.

Stypendium szkolne udzielane jest na:

- płatne zajęcia lekcyjne oraz pozalekcyjne o charakterze edukacyjnym tj. czesne za naukę w szkole, korepetycje, kursy nauki języków obcych, informatyki, zajęcia sportowe, nauki tańca, nauki gry na instrumentach muzycznych, basen, kino, teatr, wycieczki szkolne, zielona szkoła,
- podręczniki szkolne, lektury, słowniki, atlasy, encyklopedie, mapy, globusy, publikacje o charakterze edukacyjnym na różnych nośnikach np. edukacyjne programy komputerowe, jeśli są to wydatki związane z zajęciami szkolnymi lub obligatoryjnie wymagane przez szkołę,
- pomoce dydaktyczne, przybory szkolne tj. plecak, torby szkolne, kalkulatory, piórniki, linijki, zeszyty, bloki rysunkowe, długopisy, ołówki, kredki, rapidografy, cyrkle, pisaki, farby,
- strój sportowy wymagany w procesie edukacji (maksymalnie 2 komplety na wf na semestr), odzież sportowa: spodenki, szorty, koszulki, podkoszulki, getry, dresy, kąpielówki, kostium pływacki, czepek, okulary pływackie, obuwie sportowe: tenisówki, halówki, trampki, adidas, klapki na basen,
- artykuły niezbędne do nauki w poszczególnych rodzajach i typach szkół: farby, płótna, blejtramy, pędzle, instrumenty muzyczne, ubiór ochronny (fartuchy, mundurki potwierdzone przez szkołę) oraz inne związane ze specyfiką szkoły, artykuły do wykonania prac dyplomowych,
- dojazd do szkoły poza miejscem zamieszkania środkami komunikacji zbiorowej,
- zakwaterowanie w internacie, bursie lub stancji.

Tabela 24. Realizacja stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego w roku 2019 w okresie od stycznia do grudnia

Lp.	Wyszczególnienie	ogółem
1.	Kwota wydatków	37 780
2.	Liczba złożonych wniosków o przyznanie stypendium szkolnego	31
3.	Liczba przyznanych stypendiów szkolnych	31
4.	Liczba wniosków o przyznanie zasiłki szkolnego	5
5.	Liczba przyznanych zasiłków szkolnych	5

Opracowanie własne

WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W roku oceny 2019 nie zlecono zadań w obszarze pomocy i wsparcia wynikających z ustawy o pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizując swoje zadania aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi, które wspierają podopiecznych w szczególności w zakresie:

- wydawania odzieży, środków czystości
- organizacji wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci
- dystrybucji artykułów żywnościowych
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- organizacji czasu wolnego seniorów i podtrzymanie ich kontaktów z otoczeniem.

W roku 2019 kontynuowano realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ) współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) dla mieszkańców gminy Mikołów. Dystrybutorem Programu na terenie Mikołowa jest Centrum Społecznego Rozwoju, na podstawie podpisanej umowy o realizację zadania publicznego. MOPS we współpracy z Fundacją Pomocy Dzieciom Ulica rozpoczął nową edycję Programu Aktywności Lokalnej Nowa Abisynia. Ponadto kontynuowano współpracę z organizacjami pozarządowymi tj. Stowarzyszenie Uśmiech, Stowarzyszenie Pomocna Dłoń - Krystyn i Sympatyków, Stowarzyszenie Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki Zmiana, Stowarzyszenie Anima Humana, Stowarzyszenie Siloe, Stowarzyszenie Klub Abstynenta Powrót, Centrum Społecznego Rozwoju, Fundacja Centrum Terapii i Rozwoju Skarb.

PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020

Na przestrzeni roku 2019 kontynuowano realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Program ma na celu trwałe, intensywne i systematyczne wsparcie osób i rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Polega na dostarczaniu pomocy żywnościowej w formie paczek i posiłków.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa ma charakter uzupełniający w odniesieniu do form pomocy finansowej realizowanych w ramach wieloletniego programu wsparcia finansowego gmin w zakresie dożywiania Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie kwalifikuje osoby/rodziny do pomocy żywnościowej wydając w tym celu skierowania umożliwiające odbiór żywności.

Dystrybutorem na terenie miasta Mikołowa żywności z Programu jest Stowarzyszenie Centrum Społecznego Rozwoju. Zgodnie z założeniami PO PŻ pomocą żywnościową obejmowane są osoby/rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, dopuszczającej korzystanie z pomocy społecznej z powodów wskazanych w art.7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekracza określonego poziomu (wynosił on 200% kryterium dochodowego tj. 1.268 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.028 zł dla osoby w rodzinie). Ogółem wydano **209** skierowań dla **500** osób. W ramach działań towarzyszących Programowi utworzono Punkt Społecznej Życzliwości dla mieszkańców Gminy Mikołów. Mieszkańcy mogli skorzystać z Punktu podczas dyżurów zorganizowanych dwa razy w tygodniu w celu zaopatrzenia się w ubrania oraz drobne artykuły gospodarstwa domowego (m.in. meble, pościel, firany, kubki, talerze, środki czystości), przez co sytuacja materialna rodzin uległa poprawie. Organizowano także zajęcia z użyciem maszyny do szycia, na których klient mógł sam wykonać artykuły codziennego użytku takie jak np. torby na zakupy przy wykorzystaniu materiałów pozyskanych w Punkcie Społecznej Życzliwości. Trwałym rezultatem przeprowadzonych działań jest wzmocnienie w beneficjentach form działań opierających się na wzajemnej pomocy polegającej na wymianie ubrań. Dzięki możliwości oddania nieużywanej odzieży oraz wymiany jej na odzież pozostawioną przez kogoś innego, oraz dzięki udostępnianiu beneficjentom tablicy „przyjmę – oddam” i również maszyny do szycia w celu dokonania przeróbek krawieckich udało się rozpowszechnić wśród beneficjentów postawę w myśl hasła „nie wyrzucaj – wymieniaj”.

Program Aktywności Lokalnej „Razem Dla Siebie”

Na podstawie Uchwały Nr III/27/2018 z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany lokalnego programu pomocy społecznej w 2019 r. realizowano Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Mikołów – Razem dla siebie – edycja III.

Program kierowany był do mieszkańców ul. Młyńskiej w Mikołowie oraz ich otoczenia. Głównym celem było aktywizowanie społeczności lokalnej oraz poprawa jakości życia mieszkańców ulicy Młyńskiej, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym w każdej sferze życia społecznego.

Działania prowadzone w PAL służyły rozwojowi lokalnemu, rozumianemu jako proces rozwiązywania lokalnych problemów i zaspokajania indywidualnych oraz zbiorowych potrzeb, przy aktywnym zaangażowaniu mieszkańców. Kluczowym było motywowanie do działania, praca na zasobach oraz wyposażenie odbiorców Programu w wiedzę i umiejętności dotyczące zaspokajania swoich potrzeb oraz osiągnięcia celów w konstruktywny sposób. Wspomniany

rozwój lokalny pozwala w dalszej perspektywie osiągnąć zmianę/postęp kulturalny, społeczny i gospodarczy w objętym działaniami środowisku. Celami szczegółowymi było:

- zmniejszenie barier psychologiczno-społecznych przyczyniających się do izolacji społeczno
- zawodowej wśród uczestników: - poprawa jakości życia i zwiększenie możliwości udziału w życiu społecznym osób samotnie gospodarujących, starszych i niepełnosprawnych;
- podniesienie samooceny, zwiększenie motywacji społecznej i zawodowej; - kontynuacja wspólnych działań i rozwój partnerskich relacji w środowisku poprzez budowanie koalicji przedstawicieli różnych instytucji, organizacji i mieszkańców na rzecz społeczności lokalnej;
- wsparcie postaw obywatelskich poprzez promocję działań prospołecznych, dostęp do informacji, kultury i wiedzy; - dążenie do zmiany wizerunku ulicy i jej mieszkańców;
- zwiększenie kompetencji społecznych i życiowych uczestników Programu: - promocja trzeźwego stylu życia poprzez ukazanie pozytywnych form spędzania czasu wolnego oraz udzielanie wsparcia w podejmowaniu działań na rzecz poprawy swojej sytuacji oraz swojego otoczenia.

W ramach podjętych działań w PAI, zorganizowano m.in.:

- Punkt Wsparcia Środowiskowego, który funkcjonował przez cały czas trwania Programu, czyli od lutego do grudnia 2019 r.,
- zorganizowano 3 spotkania informacyjno- edukacyjnych,
- animator przeprowadził warsztat z umiejętności komunikacyjnych, w tym przydatnych na rynku pracy,
- zorganizowano 11 spotkań stałych koalicjantów,
- zorganizowano 5 wyjść/wyjazdów do miejsc kultury lub o charakterze turystycznym,
- zorganizowano grupę wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej i osobistym kryzysie , promującej trzeźwy stylu życia,
- przeprowadzono 132 godziny indywidualnej pracy motywacyjnej.

Osiągnięte rezultaty miękkie:

- nastąpił wzrost aktywności społecznej w środowisku, co zaobserwowali trenerzy, animatorzy,
- wzrosła liczba inicjatywy i pomysłów samych mieszkańców, ich motywacja,
- uczestnicy wskazali w ankiecie, że udział w PAI, wpłynął na wzrost ich poziomu wiedzy i umiejętności w obszarze nabycia umiejętności społecznych,
- uczestnicy wskazali w ankiecie, że poprawili swoje umiejętności interpersonalne, a także podnieśli swoją samoocenę,
- nastąpił wzrost dostępu mieszkańców do usług i informacji przyczyniających się do aktywizacji i poprawy jakości życia

Wszystkie podjęte w Programie działania wpłyną na aktywizację osób objętych wsparciem w dłuższej perspektywie. Integracja i zaktywizowanie społeczności lokalnej oraz zrealizowane cele wpłyną na zdolność dalszego kontynuowania PAL. Wypracowany model działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji, organizacji oraz mieszkańcach może zostać wdrożony do codziennych działań. Ważnym elementem niwelowania barier psychologiczno - społecznych, budowania integracji, poprawy jakości życia były działania angażujące społeczność lokalną nie tylko, w postaci imprez integracyjnych, ale poprzez organizację przedsięwzięć wynikających z inicjatywy i pomysłu samej społeczności tj. inicjatywy oddolne, które uczą społeczność odpowiedzialności za własne działania oraz samoorganizacji

Kwota rozliczonej dotacji wyniosła **70.000 zł**.

Projekt „Postaw na rodzinę” w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX.
Włączenie społeczne dla działania 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne
dla poddziałania: 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – ZIT

Projekt "Postaw na rodzinę" miał na celu wsparcie działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych prowadzonych między innymi w miejscu zamieszkania uczestników. Projekt był odpowiedzią na zdiagnozowane problemy społeczne osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych jak i opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych. Wsparcie ukierunkowane było na opiekunów faktycznych opiekujących się osobami niesamodzielnymi, m.in. zwiększenie umiejętności w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi, poradnictwo, sfinansowanie usługi asystenckiej lub opiekuńczej w celu umożliwienia opiekunom podjęcia aktywności społecznej, zawodowej lub edukacyjnej, kształcenie, uzyskanie informacji, a także w kierunku usług dziennej opieki środowiskowej, m.in. usługi świadczone przez opiekunów dla osób niesamodzielnych, asystentów osób niepełnosprawnych, wolontariat opiekuńczy, pomoc sąsiedzka. Projekt realizowany był w okresie od stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2019 r. W projekcie uczestniczyło 45 osób.

Zadania główne w projekcie:

Wsparcie opiekunów faktycznych w opiece nad osobami niesamodzielnymi.

W ramach zadania wsparciem zostali otoczeni opiekunowie faktyczni w opiece nad osobami niesamodzielnymi. Działania realizowane w ramach zadania to w szczególności: - pomoc prawna – poradnictwo indywidualne; - pomoc psychologiczna; - usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej; - usługi opiekuńcze; - coaching indywidualny.

Usługi dziennej opieki środowiskowej.

Zadanie realizowano poprzez: - asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, - usługi opiekuńcze; - specjalistyczne usługi opiekuńcze; - pomoc sąsiedzka.

Dowożenie posiłków

Wsparcie realizowane uzupełniająco dla osób objętych usługami opiekuńczymi lub asystenckimi. Konieczność zastosowania wsparcia wynikała ze zdiagnozowanych potrzeb uczestników, którzy nie byli w stanie własnym staraniem, własnymi zasobami przygotować gorącego posiłku.

Tabela 25. Wydatki na realizację projektu „Postaw na rodzinę” rok 2019

Realizacja projektu „Postaw na rodzinę”	ogółem
Wydatki	689.437,57

Opracowanie własne

Projekt „Program wsparcia społeczności lokalnych” w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX. Włączenie społeczne dla Działania 9.1 Aktywna integracja dla Poddziałania: 9.1.1 Wzmacnianie potencjału społeczno – zawodowego społeczności lokalnych – ZIT

Projekt realizowany jest w partnerstwie angażującym podmioty specjalizujące się w dziedzinach stanowiących obszary wsparcia uczestników projektu. Działania partnerów w projekcie uzupełniają się wzajemnie, dzięki czemu możliwe jest zaoferowanie wsparcia charakteryzującego się wyższą jakością niż w przypadku działań podejmowanych indywidualnie. Projekt realizowany jest od 1 września 2018 roku do 31 sierpnia 2021 roku.

W ramach powyższego projektu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Mikołowie powierzono realizację Program Aktywności Lokalnej na os. Mickiewicza, które znajduje się na obszarze rewitalizowanym Gminy Mikołów. MOPS realizował działania animacyjne oraz organizację społeczności lokalnej, które prowadzone były w kierunku aktywizacji społeczności lokalnej, tworzenia poczucia przynależności do danego miejsca i mieszkającej tam społeczności. Program realizowany był na zasadach wspierających mieszkańców w ich samodzielności, w dążeniu do poprawy jakości życia. Uczestnicy zostali objęci działaniami o charakterze edukacyjno - sportowo-kulturalnym.

Realizacja PAL odpowiadała celowi głównemu projektu tj. rozwój i wzmocnienie potencjału społecznego i zawodowego społeczności lokalnych, łagodzenie skutków ubóstwa poprzez pomoc najbardziej zagrożonym grupom społecznym oraz integracja mieszkańców zamieszkujących zdegradowane obszary Gminy Mikołów. Liderem projektu jest Gmina Mikołów. PAL na os. Mickiewicza prowadzony był w partnerstwie z Fundacją Zakątkiem Pokoleń, Centrum Integracji Społecznej w Mikołowie, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mikołowie. Utworzono Lokalne miejsce spotkań społeczności lokalnej, gdzie partnerzy realizowali szereg działań dla mieszkańców: osób starszych, dzieci i młodzieży, a także rodziców.

Projekt „Program wsparcia społeczności lokalnych” jest ściśle powiązany z projektem "Przebudowa zdegradowanego obszaru Centrum Gminy Mikołów" realizowanym w ramach Poddziałania: 10.3.1 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – ZIT Subregionu Centralnego finansowanego z EFRR.

Kwota wydatkowana na rzecz realizacji przez MOPS Mikołów **22.478,26 zł**.

Kooperacje 3D

Model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin, realizowany jest w ramach osi priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Cel projektu to zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych, m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji. Model kooperacji uwzględnia całościowe, międzysektorowe wsparcie na poziomie gminy i powiatu, mające na celu włączenie społeczne osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Model

wypracowany będzie w ramach makroregionu III obejmującego województwa: śląskie, łódzkie, małopolskie i opolskie dla miast.

Kooperacja realizowana jest na kilku szczeblach współpracy:

- a) Poziom instytucji – współpraca ośrodków pomocy społecznej z innymi instytucjami. Model będzie opisywał zasady oraz sposób zawiązywania na szczeblu lokalnym sformalizowanych partnerstw podmiotów pomocy społecznej i integracji społecznej z podmiotami innych polityk sektorowych, m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa, policji.
- b) Poziom pracownika - współpraca pracowników socjalnych z pracownikami innych instytucji świadczących usługi na rzecz klientów pomocy społecznej. Model w tej części będzie proponował rozwiązanie pozwalające zintegrować działania na rzecz osób, rodzin i grup społecznych oraz wypracować mechanizmy współpracy pracowników socjalnych z pracownikami innych instytucji świadczących usługi na rzecz klientów pomocy społecznej.
- c) Poziom klienta – współpraca pracowników socjalnych z klientem, która pozwoli na dopasowanie wsparcia do faktycznych potrzeb. W tej części model będzie obejmował m.in.: opis tworzenia zindywidualizowanej diagnozy potrzeb osób, rodzin oraz grup społecznych uwzględniający całościowe, międzysektorowe wsparcie prowadzące do zawarcia kontraktu socjalnego, wskazującego oddziaływania i możliwości wielu sektorów w środowisku lokalnym.

Gmina Mikołów w lipcu 2018 roku podpisała Porozumienie o współpracy z Województwem Śląskim – Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Województwa Śląskiego i Powiatem Mikołowskim. Liderem projektu na terenie naszej Gminy jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie.

Projekt realizowany jest od kwietnia 2018 roku do marca 2021 roku w następujących fazach:

Faza I (12 miesięcy) – opracowanie modelu kooperacji.

Faza II (18 miesięcy) - przeprowadzenie testów modelu kooperacji na terenie 20 powiatów i 30 gmin makroregionu.

Faza III (3 miesiące) - podsumowanie testów modelu kooperacji.

Faza IV (3 miesiące) – działania edukacyjne w stosowaniu rezultatów na terenie kraju.

28 listopada 2019 roku zawiązano Partnerski Zespół Kooperacyjny (PZK). Celem zawiązanego partnerstwa jest skoordynowanie działań lokalnych instytucji na rzecz efektywnego wsparcia wspólnego klienta – osoby lub rodziny dotkniętej problemami społecznymi. Wzajemna współpraca dotyczyć będzie wszystkich etapów pracy z rodziną zagrożoną wykluczeniem społecznym. W ramach działań kooperacyjnych coachingiem i supervizją objęci zostali pracownicy socjalni realizujący projekt, którzy w dalszej jego części będą pracować w ramach Zadaniowych Zespołów Kooperacyjnych (ZZK) z osobami lub rodzinami w oparciu o Model Kooperacji 3D.

Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej

„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”, dotyczył w przypadku naszej Gminy dofinansowania kosztów wynagrodzenia asystentów rodziny. Celem Programu było wzmocnienie roli asystentów rodziny w systemie wspierania rodziny, w tym realizacja przez asystenta rodziny działań w oparciu o ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Środki finansowe otrzymane w ramach dofinansowania pozwoliły na częściowe sfinansowanie wynagrodzenia dla czterech zatrudnionych asystentów.

Na realizację Programu otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości **67.032,00 zł**.

Program Osłonowy „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” edycja 2019 r. „Niech moc będzie z Tobą”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie realizował projekt „Niech moc będzie z Tobą” w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” edycja 2019. Celem realizowanych działań było zintensyfikowanie pomocy oraz rozwój nowych form i metod wsparcia środowiskowego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie. Powyższe założenia zostały osiągnięte poprzez realizowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy, podniesienie poziomu wiedzy i świadomości uczestników projektu na temat zjawiska przemocy w rodzinie, zmianę postrzegania przez nich problemu przemocy, rozwój umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz utworzenie grupy wsparcia dla młodzieży. Przeprowadzono działania służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców i opiekunów w postaci organizacji warsztatów dla rodziców. W projekcie uczestniczyło 91 osób. Uczestników objęto działaniami: - warsztaty Ambasadorzy Niemożliwego (warsztaty informacyjne i edukacyjne służące dostarczeniu uczestnikom wiedzy dotyczącej zagadnienia przemocy, warsztaty kształtujące umiejętności psychospołeczne, adekwatne postawy normatywne dotyczące przemocy, promujące zdrowy tryb życia oraz kształtujące przekonania w uczestnikach, że oni sami mogą spełniać swoje marzenia, przy pomocy pozytywnych dorosłych); - warsztaty letnie „Ambasadorzy Niemożliwego” – półkolonie; - grupa wsparcia (przeznaczona była dla dzieci i młodzieży doznającej przemocy w rodzinie, zagrożonych występowaniem przemocy w rodzinie, przeżywającej kryzysy związane z rozwojem); - pomoc psychologiczna dla dzieci i młodzieży (indywidualne usługi psychologiczne, konsultacje dla dzieci i młodzieży); - samoobrona z elementami asertywności (uczestnicy podczas zajęć nabyli wiedzę jak i umiejętności jak radzić sobie, reagować na przemoc, przestać czuć się osobą bezradną i bezbronną. Dowiedzieli się jak wzmocnić poczucie własnej pewności siebie i poczucia własnej wartości, jak przelamać obawy, poczucie winy i wstydu, jak również jak zachować się asertywnie). Ponadto, zorganizowano konferencję pod tytułem „Budowanie więzi w rodzinie, prawa i obowiązki dziecka”, która zawierała treści promujące konstruktywne wzory rodziny i wartości rodzinnych, w tym na przykład zagadnienia dotyczące budowania więzi i nici porozumienia międzypokoleniowego, źródeł wsparcia w rodzinie, szkole i poza tymi instytucjami, do których młode osoby mogą się zgłaszać po pomoc, praw i obowiązków dziecka. Uczestnikami konferencji byli uczniowie mikołowskich szkół.

Pozostałe zadania

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach prowadzonej działalności zrealizował również w 2019 roku następujące zadania:

- Wigilia dla samotnych mieszkańców Gminy,
- superwizja dla pracowników Ośrodka,
- pomoc dla repatriantów,
- wydawano „Kopertę życia”.

Potrzeby

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie prowadzonej działalności MOPS jest prowadzona diagnoza problemów społecznych, analiza danych dotyczących sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców miasta korzystających z pomocy. Analizie podawane są również dane przekazywane przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej, a także analiza zasobów Gminy Mikołów.

Poniżej prezentujemy kierunki działań w roku 2020:

1. Tworzenie systemu wsparcia i przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu:
 - a) wsparcie osób niezaradnych, ubogich, realizacja świadczeń z zakresu pomocy społecznej
 - b) doskonalenie systemu wsparcia osób potrzebujących, zagrożonych niedostosowaniem,
 - c) integracja społeczności lokalnej, rozwój wsparcia środowiskowego
 - d) rozwój zasobu mieszkań socjalnych i chronionych
 - e) zwiększenie zaangażowania wolontariatu w działania pomocnicze
 - f) realizacja założeń Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Dla Gminy na lata 2017 – 2020
 - g) realizacja prac społecznie użytecznych
2. Rozwój lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną:
 - a) wzmocnienie potencjału rodzin,
 - b) wsparcie rodzin i osób dotkniętych przemocą i uzależnieniem,
 - c) zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego
 - d) wspieranie i finansowanie form opieki dzieci do lat 3
 - e) realizacja założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 - 2022
3. Rozwój aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób niepełnosprawnych:
 - a) wsparcie dla osób starszych, niepełnosprawnych umożliwiający funkcjonowanie w środowisku lokalnym
 - b) promowanie i popularyzowanie aktywnego, zdrowego stylu życia
 - c) przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu osób starszych, niepełnosprawnych
 - d) wsparcie akcji edukacyjnych oraz inicjatyw kulturalnych na rzecz seniorów oraz szkolenie seniorów dla poprawy bezpieczeństwa i wzajemnego wsparcia w środowisku zamieszkania.
4. Podniesienie poziomu zrozumienia społeczności lokalnej względem osób z zaburzeniami psychicznymi:
 - a) opracowanie i wdrażanie programów polityki zdrowotnej dotyczących profilaktyki zdrowia psychicznego,
 - b) rozwój środowiskowego modelu pracy socjalnej z osobami chorującymi psychicznie.